

קרוא וכתוב

הבלוג של נעמה כרמי

Feeds: [פוסטים](#) [תגובות](#)

חמלה והבנה

14 באוגוסט 2010 על-ידי נעמה

המטייל מאת אדריאן פן-דיס. מהולנדית: רן הכהן. כתר 2010, 212 עמ'

בשבוע שעבר קראתי בזה אחר זה שני ספרים של סופרים הולנדים. 'ארוחת הערב' ו'המטייל'. ארוחת הערב בבליעה אחת; המטייל – במנות קטנות. ארוחת הערב ברושם מידי שאחר-כך קצת נכזב; המטייל – בהצטברות איטית של הכרה שמדובר בספר מצוין. מארוחת הערב התפכחתי במקצת בעזרת י"קירי; את המטייל הוא לא קרא. על ארוחת הערב קשה לכתוב בלי ספויילרים. על המטייל אני רוצה לכתוב מכמה סיבות.

מילדר הוא הולנדי אמיד שהיגר לצרפת ומתגורר בפריז בבדידות אך בכל הנוחות שכסף יכול לאפשר. הכול משתנה כשכלב אחד בוחר בו. זה קורה לא אחת, שבעלי החיים שלנו בוחרים בנו ולא אנו בהם. אולי זה קורה בעוד זירות בחיים, שבהן אנו סמוכים ובטוחים שאנו הבוחרים, המובילים והשולטים, אך לאמיתו של דבר נבחרים, מובלים ונסחפים. השאלה היא רק לאן. מילדר נסחף לכיוון הטוב. זה מתחיל כשהכלב נמלט מבניין נטוש המאוכלס במהגרים לא חוקיים, כשהוא עולה בלהבות. נמלט חצי שרוף ומאמץ את מילדר לבעלים.

(<https://ncarmi.files.wordpress.com/2010/08/wandelaar.jpg>) מילדר מטפל בכלב היטב. הוא לא מצליח לברר עד הסוף מי היה בעליו, והכלב גם נותר חסר שם עד סוף הספר. אבל בזכות הכלב מתוודע מילדר לעולם חדש. פריז של מטה, על חסרי הבית, העניים המרודים והמהגרים הלא-חוקיים שבה. סבל וכאב של אנשים שמעולם לא התחכך בהם נגלה לעיניו. הכלב הוא המושך אותו שוב ושוב למקומות האלה שבהם הוא בן-בית.

הכלב מלמד את בעליו החדשים את השיעור החשוב ביותר שאנו לומדים כשיש יצור חסר ישע (אף כי במקרה זה רב תושייה) התלוי בנו כל כולו לקיומו. ולהבדיל מילדים נותר כזה גם כשהוא מתבגר. אלה היצורים המחזירים לנו באהבה, הקשבה ונאמנות אין קץ. שהרי הכלב אנושי יותר מבני אדם רבים שמילדר פוגש בהם, אולי מכולם. וכשהוא מדבר אליו ומתייעץ אתו, הוא פוגש: "עיניים שקדיות הביטו בו, מלאות חמלה והבנה". את החמלה וההבנה הללו ילמד מילדר ויפנים. זה יהיה ודאי הדבר החשוב ביותר שילמד. גם אנחנו.

'כמה דברים כבר הראית לי?' שאל מילדר. 'איזו דרך חתחתים אתה מכין לי?' הכלב הביט בו מלא אהבה, הקשיב, גם ניסה בכל כוחו לומר דבר-מה בתשובה, בחוטמו, שמשך בו והניעו אנה ואנה, חוטם שאמר: זאת רק ההתחלה.

זוהי רק ההתחלה לא רק בדברים שיראה מילדר בחוץ, אלא בהבנה שייפתח כלפי עצמו והתנהגותו אל מול העולם החדש שמתגלה לו. בזכות הכלב, כך נראה לו, הוא ירצה "לעשות משהו". כספו של מילדר הוא שער הכניסה שלו לא רק לנוחות אלא גם לעזרה לזולת העני והסובל. אבל הכלב מלמד אותו את דרך העזרה האולטימטיבית, שאיננה תלויה כלל ועיקר בנכסיו

החומרניים אלא בנכונות שלנו להרפות ולוותר דווקא על מה שיקר לנו מכול. כי לזולת הוא נחוץ יותר.

שיחות רבות מנהל בספר מילדר – רציונליסט חסר אמונה – עם הכומר ועם עצמו על דת ועל אלוהים. האם אפשר לרפוא בלעדיו? הביקורת המרומזת של 'המטייל' נשארת תמיד מעודנת והתשובות לעולם אינן פשטניות. לעמק השווה לא מגיעים מילדר והכומר, אבל איש איש עושה את הטוב בדרכו. בסוף הספר שואל אותו הכומר אם באמת עשה טוב. מילדר מספר, במשפט. והכומר עונה:

'קיפחת את עצמך.'

'בלי לקפח את זולתי.' (...), זה לא הרבה, אבל זה משהו, וזה יפה, אתה לא חושב?'

כן. זה משהו. זה הרבה.

DE WANDELAAR, Adriaan van Dis

פורסם בספרים | מתויג אדריאן פן-דיס, ביקורות ספרים, המטייל, חיות מחמד | תגובה אחת

תגובה אחת

ב- 14 באוגוסט 2010 בשעה 19:55

ביקורת מקסימה. חשתי כאילו אני כבר בחצי הספר, אשר את שמו לא שמעתי מעודי אלא כאן ועכשיו, את הביקורת אודותיו, זו מה שביקורת טובה, מעולה, עושה: מגרה לקריאה. אשתדל להשיג את הספר וי לא להחמיץ את מה שגרם לך לכתוב ביקורות יפה ורגישה

התגובות סגורות.